

Aan de gemeenteraden en participatieraden in het sociaal domein regio Kennemerland (met als centrumgemeente Haarlem):

Beverwijk
Bloemendaal
Castricum
Haarlem (Centrumgemeente)
Haarlemmerliede en Spaarnwoude
Haarlemmermeer
Heemskerk
Heemstede
Uitgeest
Velsen
Zandvoort

Geachte raadsleden,

De afgelopen jaren zijn in Nederland de uitgaven voor de zorg sterker gestegen dan de inflatie. Regering en parlement willen de stijging van de zorgkosten beteugelen door een bezuiniging van 3 miljard en de gemeenten verantwoordelijk te maken voor nog meer delen van de zorg. Als gevolg van die transitie van de zorg zijn er in het kader van de Wmo al eerder in Nederland grote problemen geweest rond de inkoop van huishoudelijke thuiszorg. Teneinde diezelfde problemen te voorkomen, roepen onderstaande partijen u op zo snel mogelijk de volgende uitgangspunten vast te stellen voor het Wmo-beleid:

- Geld dat er niet is kunt u niet uitgeven. Maar het geld dat er wel is, dient goed besteed te worden. Oormerk daarom het Wmo-budget voor de zorg uit de mei-circulaire op de juiste manier alleen voor de Wmo-zorg. Zie de bijlage voor onze zorgen hierover.
- Laat de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) een redelijk tarief vaststellen voor de zorgtaken (zoals die autoriteit dat ook doet voor vele andere vormen van zorg in Nederland). Of extrapoleer zelf de NZa-tarieven van een aantal jaren geleden naar het prijspeil van nu.
- Laat door het daarmee vastgestelde tarief de zorgaanbieders bij de komende aanbestedingen concurreren op kwaliteit in plaats van op prijs. Zorg is immers geen prijsvechtersmarkt, maar een hoogstaande collectieve voorziening voor een dierbaar goed van ons allen: namelijk onze gezondheid.
- Neem bij aanbesteding in de voorwaarden op dat nieuwe (verkrijgende) zorgaanbieders verplicht zijn het aan de over te nemen cliënten verbonden personeel van de verliezende (latende) bedrijven over te nemen op basis van de 'Wet overgang van onderneming'. Vier woorden die de gemeente in het geheel niets kosten. Maar wel vier hele belangrijke woorden die zorgen voor rust in de gemeente. Rust voor de cliënten die weten dat daarmee de voor hen zo belangrijke relatie met hun zorgverlener behouden blijft. Rust ook voor die zorgverleners, omdat daarmee hun arbeidsvoorwaarden behouden blijven. In feite vier woorden waarmee een gemeente de beginselen van behoorlijk bestuur inhoud geeft.
- Besluit (en zie er op toe) dat indicaties voor zorg alleen worden gegeven door onafhankelijke deskundigen met de nodige jaren ervaring in de uitvoerende zorg. Stop met het huidige model van georganiseerd wantrouwen en durf over te stappen op een model met vertrouwen vooraf en verantwoording achteraf. Als alternatief kan ook gedacht worden aan een systeem waarbij de betaling van de

gemeente geschiedt op basis van te leveren prestaties in plaats van te leveren uren. Daarbij dient echter wel aan de zorgaanbieders de verplichting te worden opgelegd om de opdrachtgever tijdig te informeren indien het overeengekomen bedrag onvoldoende blijkt te zijn voor de afgesproken prestatie. Het stellen van indicaties in de huidige zin van het woord is dan niet meer nodig

In de bijlage bij deze oproep vindt u nadere informatie ten aanzien van bovenstaande punten.

Wij hopen dat u gehoor wilt geven aan bovenstaande oproep. Tevens willen wij graag met u van gedachten wisselen over het beleid inzake de Wmo en jeugdzorg van uw gemeente. Met belangstelling zien wij dan ook uw reactie tegemoet.

Hoogachtend,

SSBO (Stichting Samenwerkende Bonden van Ouderen in Noord-Holland)

Informatiesteunpunt (samenwerkende vrijwilligersorganisaties)

Vakbond AbvakaboFNV

Vakbond CNV Publieke Zaak

Voor nadere informatie over deze oproep: Cor de Beurs, vakbondsbestuurder Zorg AbvakaboFNV:

06-29524162 of

cdebeurs@abvakabo.nl

BIJLAGE BIJ DE OPROEP

Eerst in 2016 komt er een verdeelmodel voor de budgetten die horen bij de 3 decentralisaties in het sociale domein. Uit de mei-circulaire blijkt dat voor de regio Kennemerland (met als centrumgemeente Haarlem) voor Wmo- en Jeugdzorg € 200 miljoen beschikbaar komt. Voor het komende jaar zijn de gemeentelijke budgetten voor de zorg nog gebaseerd op de gemiddelde historische uitgaven in de jaren 2009, 2010 en 2011. Dit heeft tot gevolg dat in 2015 de te besteden bedragen per inwoner, per gemeente verschilt. Gemeente Velsen krijgt bijvoorbeeld € 357,- per inwoner, terwijl Bloemendaal € 181,- per inwoner van het Rijk ontvangt.

Het is onduidelijk wat die verschillende budgetten voor de samenwerkingsverbanden in Kennemerland gaan betekenen. Worden de zorgkosten gebaseerd op het budget van de gemeente met het laagste bedrag per inwoner? Moeten gemeenten met een onvoldoende hoog rijksbudget voor een Wmo- of jeugdvoorziening bijdragen uit de algemene middelen? Kunnen de gemeenten met een surplus dat surplus besteden aan een hogere kwaliteit zorg, of vindt er budgetoverheveling plaats naar gemeenten met een tekort?

Voor de ondertekenaars van de oproep is het onduidelijk wat de gemeenten in Kennemerland beleidsmatig binnen hun samenwerkingsverbanden rond de zorg gaan doen. Wordt er gekozen voor een uniform beleid of bestaat er de vrijheid voor deelnemende gemeenten om op onderdelen (of geheel) af te wijken. Gaan de gemeenten voor strenge selectie aan de poort, voor vraagsturing in combinatie met resultaatfinanciering, of voor generieke maatregelen om de bezuinigingen op te vangen? Komt er een generiek beleid rond het sociale netwerk, sociale wijkteams en vrijwilligers? Gaan gemeenten nog verder bezuinigen op de coördinatie van vrijwilligerswerk en mantelzorg, of gaan gemeenten dergelijke coördinatie juist stimuleren?

Als centrumgemeente ontvangt Haarlem van het Rijk € 37 miljoen voor beschermd wonen en opvang in de gehele regio Kennemerland. Welke invloed hebben de gemeenteraden van de overige regiogemeenten op het vaststellen en uitvoeren van een samenhangend aanbod van maatschappelijke opvang door centrumgemeente Haarlem (beschermd wonen en opvang).

Tevens is er de nodige onduidelijkheid over de verantwoording van het gevoerde beleid. Een college van B&W dient zich te verantwoorden bij zijn gemeenteraad. Rond de hervorming van het sociaal domein gaat echter een groot aantal zaken gemeenschappelijk, zowel in samenwerkingsverband als regionaal. Denk alleen maar aan die € 37 miljoen voor beschermd wonen en opvang die centrumgemeente Haarlem in 2015 voor de gehele regio Kennemerland ontvangt. Gaat de accountant of de rekenkamercommissie van bijvoorbeeld Castricum de boeken van Haarlem controleren ten aanzien van de deelbudgetten Castricum en de bereikte doelen in Castricum? De ondertekenaars van dit schrijven denken van niet, maar van iets gemeenschappelijks rond de interne controle en de verantwoording naar gemeenteraden en burgers over het binnen de regio en in samenwerkingsverbanden gevoerde beleid, hebben wij nog niets gezien.

De uitvoering van het beleid zal ongetwijfeld gestalte krijgen in de vorm van een of meer samenwerkingsverbanden. Ons advies: geef die samenwerking vorm door middel van een Gemeenschappelijke Regeling. Daarin kunnen namelijk de beleidsontwikkeling, de uitvoering, de interne controle en resultaatverantwoording voldoende geborgd worden. En daarmee borgen de deelnemende gemeenten de nieuwe verantwoordelijkheden die de gemeenteraden binnen het sociale domein krijgen.

Bij de hervormingen in de zorg is het uitgangspunt dat ouderen eigen regie over hun leven moeten houden/krijgen en zelfredzaamheid belangrijk is. De nadruk op eigen regie en zelfredzaamheid komt terug in vier beleidsaannames:

- ouderen willen zo lang mogelijk zelfstandig wonen;
- zij willen en kunnen meer zelf betalen voor ondersteuning en zorg;
- mantelzorg en vrijwilligerswerk kunnen professionele zorg grotendeels vervangen;
- inzet van technologie helpt om ouderen langer zelfstandig te laten wonen.

Uit de overzichtstudie Ouderen van de toekomst van het NIVEL blijkt echter dat ongeveer 26% van de ouderen niet in staat is om goed voor zichzelf te zorgen. Voor gemeenten is het een uitdaging om die 26% van de ouderen in kaart te brengen, alsmede hun behoeften en noden te kennen. Op basis van deze gegevens kunnen gemeenten een beleid opstellen gericht op het vergroten van de zelfredzaamheid van de ouderen. Een dergelijk algemeen beleid is dus anders en meer dan een streng beleid rond de toegang tot zorg voor individuele ouderen en het versoberen van de ondersteuning door professionele zorgverleners.

Nivel komt tot de volgende aanbevelingen:

- Houd rekening met diversiteit
- Zorg voor passende ondersteuning
- Breng ouderen die zorg en ondersteuning nodig hebben in beeld
- Zorg voor een passend woningaanbod
- Faciliteer en ondersteun mantelzorgers
- Werf en ondersteun vrijwilligers
- Investeer in gebruiksvriendelijke technologie

De vereniging van woningcorporaties Aedes en de brancheorganisatie van zorgondernemers ActiZ zijn op het vlak van zorg en wonen al druk bezig. Gezamenlijk hebben zij het Kenniscentrum Wonen-Zorg opgericht. In de regio Kennemerland zijn al innoverende initiatieven rond wonen en zorg van de grond gekomen (bouw van aangepaste woningen en verbouwing van verzorgings- en bejaardenhuizen tot betaalbare appartementen). Deze initiatieven maken het mogelijk dat ouderen langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Willen dergelijke initiatieven succesvol zijn dan dienen gemeenten hun woningbestand daartoe wel af te stemmen / aan te passen.

Om langer zelfstandig wonen te stimuleren pleitten Minister Stef Blok (Wonen en Rijksdienst) en staatssecretaris Martin van Rijn (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) onlangs voor regionale samenwerking om knelpunten rond wonen en zorg op te lossen. Het kabinet stelt regiotafels in om kennis en informatie te delen. In die regiotafels zitten dan zorgverzekeraars, zorgkantoren, gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties, cliëntenorganisaties en beroepsorganisaties bij elkaar.

De ondertekenaars van deze oproep zijn bezorgd over de besluitvorming rond de transitie van de zorg in de zorgregio Kennemerland. Elders in het land zijn belangenorganisaties, zorgaanbieders en vakbonden met gemeenten in overleg over het formuleren van de voorwaarden rond de aanbestedingen van de zorg en de te hanteren tarieven. In het samenwerkingsverband Zuid-Kennemerland vinden wel marktconsultaties plaats met zorgaanbieders, maar worden door de gemeente Haarlem (vertegenwoordigers van) cliënten, belangen- en vrijwilligersorganisaties, vakbonden e.d. gepasseerd.